

AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2014. január 29.)

a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló uniós polgárok szavazati jogának megvonásából fakadó következmények orvoslásáról

(2014/53/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) A Lisszaboni Szerződés megerősíti az uniós polgárok politikai szereplőként betöltött szerepét azáltal, hogy szoros kapcsolatot teremt a polgárok, a politikai jogaik gyakorlása és az Unió demokratikus élete között. Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 10. cikkének (1) és (3) bekezdése kimondja, hogy az Unió működése a képviselői demokrácián alapul, és minden polgárnak joga van ahhoz, hogy részt vegyen az Unió demokratikus életében. Az EUSZ 10. cikkének (2) bekezdése, amely ezen elveket fejezi ki, megállapítja, hogy az Unió szintjén a polgárok közvetlen képviselője az Európai Parlamentben valósul meg, és hogy a tagállamok képviselőit az Európai Tanácsban ellátó állam-, illetve kormányfők, valamint a Tanácsban ellátó kormányok maguk nemzeti parlamentjüknek vagy a polgáraiknak tartoznak demokratikus felelősséggel.
- (2) Az EUMSZ 20. cikke szerint az uniós polgárság jogállása kiegészíti a nemzeti állampolgárságot.
- (3) Az EUMSZ 21. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 45. cikke biztosítja az uniós polgárok számára az Európai Unió területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való alapvető jogot.
- (4) Ezen ajánlás célja, hogy megerősítse az Unión belüli szabad mozgáshoz való jogokkal élő uniós polgárok jogát az Unió és a tagállamok demokratikus életében való részvételhez.
- (5) Amint azt az uniós polgárságról szóló 2010. évi jelentés⁽¹⁾ kiemelte, egyes tagállamok uniós polgárainak uniós politikai szereplőként problémát jelent, hogy miután meghatározott ideje egy másik tagállamban tartózkodnak, saját tagállamukban elveszítik a nemzeti választásokon való szavazati jogukat (azaz „megvonják” tőlük).
- (6) Jelenleg egyetlen tagállam sem biztosít nemzeti választásain általános gyakorlatként szavazati jogot a területén

tartózkodó, más tagállambeli uniós polgároknak. Következésképpen azok az uniós polgárok, akiktől megvonták a szavazati jogot, többnyire egyetlen tagállam nemzeti választásain sem szavazhatnak.

- (7) A jelenlegi helyzet a jelek szerint távol áll attól az alapfeltételezéstől, hogy az uniós polgárság kiegészíti a nemzeti polgárságot, és célja, hogy további jogokkal ruházza fel az uniós polgárokat – jelen esetben ugyanis a szabad mozgáshoz való jog gyakorlása a politikában való részvételi jog elvesztéséhez vezethet.
- (8) Bár azok az uniós polgárok, akiktől ilyenformán megvonták a szavazati jogot, továbbra is jogosultak részt venni az európai parlamenti képviselőválasztáson, azokban a nemzeti folyamatokban nem jogosultak részt venni, amelyek az Unió társjogalkotója, a Tanács tagjait biztosító nemzeti kormányok megalakításához vezetnek.
- (9) Az uniós polgárok úgy látják, hogy politikai jogaik csorbulnak azáltal, hogy azért, mert éltek a másik uniós országba való költözés jogával, elvesztik azt a jogukat, hogy az állampolgárságuk szerinti nemzeti választásokon szavazzanak.
- (10) Az „Uniós polgárok: az Ön jogai, az Ön jövője” című 2013. évi uniós polgársági jelentésben⁽²⁾ a Bizottság hangsúlyozta, hogy az uniós polgárok teljes körű, minden szinten megvalósuló részvétele az EU demokratikus életében az uniós polgárság alapvető lényege. A Bizottság bejelentette, hogy olyan konstruktív módszerekre tesz javaslatot, amelyek lehetővé teszik, hogy a más tagállamban élő uniós polgárok teljes körűen részt vegyenek az EU demokratikus életében azáltal, hogy megtartják a származási országuk nemzeti választásain való szavazati jogukat.
- (11) A szavazati jog alapvető polgári jog. Az Emberi Jogok Európai Bírósága is elismerte, hogy a szavazati jog nem kiváltság. Az általános választójog elvétől való mindenfajta általános, automatikus és megkülönböztetés nélküli eltérés alááshatja a megválasztott jogalkotók – és következésképp az általuk kihirdetett jogszabályok – demokratikus legitimitását⁽³⁾. A demokratikus államnak tehát az

⁽¹⁾ COM(2010) 603.

⁽²⁾ COM(2013) 269.

⁽³⁾ Az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Schindler ügyben 2013. május 7-én hozott ítélete.

inklúzió mellett kell állást foglalnia. A Bíróság szerint továbbá egyértelműen tapasztalható tendencia, hogy a nem honos állampolgárok szavazati jogot kapnak, bár erre vonatkozólag még nem alakult ki közös európai megközelítés.

- (12) Bizonyos tagállamok jelenleg alkalmazandó szabályai olyan helyzethez vezethetnek, amelyben a valamely másik tagállamban tartózkodó uniós polgárok elveszíthetik a szavazati jogukat csak azért, mert bizonyos ideje külföldön élnek. Ennek alapja az a feltételezés, hogy az érintettek bizonyos idejű külföldi tartózkodás után elveszítik a hazai politikai folyamattal való kapcsolatukat. Ez a feltételezés azonban nem minden esetben igaz. Helyénvaló tehát lehet lehetőséget biztosítani azoknak a polgároknak, akiknek szavazati jogát esetleg megvonhatják, hogy továbbra kifejezhessék az állampolgárságuk szerinti tagállam politikai élete iránti érdeklődésüket.
- (13) Előfordulhat, hogy a másik tagállamban tartózkodó uniós polgárok egész életükön át szoros kapcsolatban maradnak származási országukkal, így az ott megválasztott jogalkotók által elfogadott jogszabályok továbbra is közvetlenül érintik őket. Amióta széles körben elérhetők a határokon átnyúló televíziós műsorszolgáltatások, valamint az internet és az egyéb webalapú és mobil kommunikációs technológiák, minden eddigénél könnyebb a származási tagállam társadalmi és politikai fejleményeinek szoros nyomon követése és az azokban való részvétel.
- (14) Újra kell értékelni a polgárok szavazati jogának megvonására irányuló politikák mögött meghúzódó okokat, tekintettel a jelenlegi társadalmi-gazdasági és technológiai valóságra, az inkluzív politikai részvételre irányuló jelenlegi tendenciára és az európai integráció jelenlegi állására, valamint az Unió demokratikus életében való részvétel jogának és a szabad mozgás jogának elsődleges fontosságára.
- (15) Az inkluzívabb és arányosabb megközelítés lényege az lenne, hogy azok a polgárok, akik az Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukkal élnek, megtarthatnák a nemzeti választásokon való szavazati jogukat, amennyiben továbbra is érdeklődést mutatnak az állampolgárságuk szerinti tagállam politikai élete iránt.
- (16) Annak megítéléséhez, hogy az egyének továbbra is érdeklődést mutatnak-e a tagállami politikai élet iránt, megfelelő kritériumnak tekintendő – és egyben a legegyszerűbb módszer – az olyan pozitív lépés, mint például annak kérelmezése, hogy továbbra is nyilvántartásban maradjanak a származási tagállamuk választói névjegyzékében, ami nem sérti a tagállamok azon lehetőségét, hogy állampolgáruktól az érdeklődés megerősítése céljából megfelelő időszakonként ezen kérelmek megújítását kérik.

- (17) A külföldön élő polgárok terheinek minimalizálása érdekében lehetővé kell tenni, hogy a választói névjegyzékbe való felvétel vagy a nyilvántartásban maradás iránti kérelem elektronikus úton is benyújtható legyen.
- (18) Fontos lenne biztosítani a más tagállamba költöző vagy ott tartózkodó polgárok időbeni és megfelelő tájékoztatását arról, mely feltételek és gyakorlati intézkedések mellett tarthatják meg szavazati jogukat,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

1. Amennyiben a tagállami politikák kizárólag a tartózkodás feltétele alapján korlátozzák az állampolgárok nemzeti választásokon való szavazati jogát, a tagállamoknak lehetővé kell tenniük, hogy az Unióban való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukkal élő állampolgáraik kifejezzék tartós érdeklődésüket az állampolgárságuk szerinti tagállam politikai élete iránt, beleértve annak kérelmezését, hogy továbbra is nyilvántartásban maradjanak a választói névjegyzékben, és ezáltal megőrizték szavazati jogukat.
2. Amennyiben a tagállamok megengedik a valamely más tagállamban tartózkodó állampolgáraiknak, hogy a választói névjegyzékben maradásukra irányuló kérelem útján megtartsák a nemzeti választásokon való szavazati jogukat, ez nem sértheti annak lehetőségét, hogy ezek a tagállamok arányos kísérő intézkedéseket léptessenek életbe, például a kérelem megfelelő időközönként történő megismétlését.
3. Amennyiben a tagállamok megengedik a valamely más tagállamban tartózkodó állampolgáraiknak, hogy a választói névjegyzékben maradásukra irányuló kérelem benyújtása vagy ismételt benyújtása útján megtartsák a nemzeti választásokon való szavazati jogukat, e tagállamoknak lehetővé kell tenniük a vonatkozó kérelmek elektronikus úton történő benyújtását.
4. Azoknak a tagállamoknak, amelyek úgy rendelkeznek, hogy a más tagállamban tartózkodó állampolgáraik elveszítik a nemzeti választásokon való szavazati jogukat, időben és megfelelő módon tájékoztatniuk kell az érintett állampolgárokat arról, milyen feltételek és gyakorlati intézkedések szükségesek ahhoz, hogy megőrizzék a szóban forgó szavazati jogukat.

Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2014. január 29-én.

a Bizottság részéről

Viviane REDING

alelnök